

Μετριασμός ή προσαρμογή: Η ενεργειακή μετάβαση ως πυλώνας αντιμετώπισης της κλιματικής κρίσης

Η περιοχή της Μεσογείου είναι από τις πιο ευάλωτες στην κλιματική κρίση καθώς θερμαίνεται ταχύτερα. Μπορεί ανέκαθεν να υπήρχαν κλιματικοί κίνδυνοι αλλά, με την επιδείνωση των φυσικών φαινομένων εξαιτίας της κλιματικής κρίσης, πλέον απειλούν την ενεργειακή και επισιτιστική ασφάλεια μιας περιοχής, τη βιοποικιλότητα, τα οικοσυστήματα, τις υποδομές, τους υδάτινους πόρους, τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και την ανθρώπινη υγεία. Η επιδείνωση επιβεβαιώνεται και στη χώρα μας με τα φαινόμενα να προκαλούν καταστροφές σε υποδομές και να απειλούν ανθρώπινες ζωές.

Υπό το πρίσμα αυτό, η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή αναγνωρίζεται διεθνώς ως επείγουσα ανάγκη προκειμένου να διασφαλιστεί η προστασία των πολιτών και των υποδομών. Για την χώρα μας, η χρηματοδότηση της προσαρμογής γίνεται σχεδόν αποκλειστικά από δημόσιους εθνικούς και ευρωπαϊκούς πόρους, μέσω προγραμμάτων που αφορούν γενικότερα στην προστασία του περιβάλλοντος και σε δράσεις για το κλίμα. Η πολιτική αυτή προβλέπεται στα θεσμικά κείμενα της παγκόσμιας κοινότητας, είναι απαραίτητη και καλώς εφαρμόζεται.

Όμως κατά βάθος, η προσαρμογή είναι μια αμυντική στρατηγική. Εκκινεί από την παραδοχή του μοιραίου της ανθρωπογενοούς κλιματικής αλλαγής και -σε ένα ακραίο σενάριο- μπορεί να δώσει άλλοθι ή να ενισχύσει τις φωνές που ζητούν επιβράδυνση των προσπαθειών για την ανάσχεση της κλιματικής κρίσης. Για αυτό, καθώς η ανθρωπότητα ξεδεύει για την προσαρμογή, δεν θα πρέπει να ξεχνά ότι σκοπός παραμένει η ελαχιστοποίηση της ανάγκης για προσαρμογή, και να συνεχίσει να εστιάζει κατά προτεραιότητα σε μέτρα και πολιτικές για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής. Για παράδειγμα, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, οι προτεραιότητες της ευρωπαϊκής ταξινόμησης - EU Taxonomy είναι πρωτίστως ο μετριασμός και στη συνέχεια η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Αυτό εδράζεται στη συνειδητοποίηση ότι χωρίς δράσεις μετριασμού, οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής θα είναι τόσο μεγάλες που ακόμα και η εφαρμογή πολιτικών και μέτρων προσαρμογής δεν θα είναι αποτελεσματικά.

Στο πλαίσιο του μετριασμού, είναι σημαντικό να εστιάσουμε στη ρίζα του προβλήματος: η αιτία για την κλιματική κρίση είναι η χρήση ορυκτών καυσίμων. Για αυτό η λύση είναι η ενεργειακή μετάβαση, δηλαδή η μετάβαση στις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας για τον ενεργειακό εφοδιασμό όλων των τομέων της οικονομίας και της κοινωνίας.

Στο δημόσιο διάλογο προβάλλεται μερικές φορές ότι η ενεργειακή μετάβαση είναι ακριβή και για αυτό θα πρέπει να κινηθούμε πιο αργά σε αυτή, και όχι να αποδίδουμε τόση σημασία στις επιπτώσεις που προκαλούνται στο κλίμα. Το επιχείρημα αυτό είναι λανθασμένο. Οι δαπάνες για την ενεργειακή μετάβαση δεν είναι απλά κόστος, αλλά μια ασφαλής επένδυση για το μέλλον, καθώς η μετάβαση στις Α.Π.Ε. μετά βεβαιότητας διασφαλίζει φθηνότερη ενέργεια με σταθερό κόστος για τους καταναλωτές, αποτελεί ευκαιρία οικονομικής ανάπτυξης για τον τόπο και, πάνω απ' όλα, καταπολεμά την κλιματική κρίση μειώνοντας τις επιπτώσεις της στις υποδομές και τον άνθρωπο. Σε αντίθεση με την επένδυση στην ενεργειακή μετάβαση, το κόστος των επιπτώσεων και αποκατάστασης των καταστροφών που συμβαίνουν ήδη ως απόρροια της κλιματικής κρίσης είναι πραγματικό και δεν θα ανακτηθεί ποτέ, το δε κόστος της προσαρμογής είναι αβέβαιο και με αβέβαια αποτελέσματα, ειδικά εάν δεν επιτευχθεί ο μετριασμός.

Για αυτό η υλοποίηση των επενδύσεων σε Α.Π.Ε. πρέπει να επιταχυνθεί. Όσο περισσότερο μεγαλώσει η διάρκεια της ενεργειακής μετάβασης, τόσο περισσότερο αυξάνονται οι κίνδυνοι για το κλίμα και το κόστος τους.

Ειδικά η αιολική ενέργεια είναι σημαντικός πυλώνας της ενεργειακής μετάβασης. Το περιβαλλοντικό όφελος της αιολικής ενέργειας είναι αδιαμφισβήτητο καθώς πρόκειται για μία φιλοπεριβαλλοντική δραστηριότητα που δεν εκπέμπει ρύπους, και έτσι μετά βεβαιότητας συμβάλλει στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Με την αξιοποίηση του χερσαίου και θαλάσσιου αιολικού δυναμικού της, η Ελλάδα μπορεί να επιτύχει τους κλιματικούς της στόχους και ταυτόχρονα να προωθήσει πολλούς ακόμα στόχους: να στηρίξει την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας της με ενέργεια χαμηλού και σταθερού κόστους, να ενισχύσει την ενεργειακή της ανεξαρτησία, να εξάγει καθαρή ενέργεια στην Ευρώπη συμβάλλοντας στην προσπάθειά της για κλιματική ουδετερότητα και αυτονομία, να προωθήσει την περιφερειακή ανάπτυξη και απασχόληση.

Για αυτό είναι σημαντικό να ενισχύεται συνεχώς η στρατηγική που στοχεύει κατά προτεραιότητα στον μετριασμό με δράσεις για την επιτάχυνση της ενεργειακής μετάβασης και στη συνέχεια να εμπλουτίζεται με μέτρα και πολιτικές που ενισχύουν την ανθεκτικότητα στις επιπτώσεις της κλιματικής κρίσης.

Παναγιώτης Παπασαματίου

Διευθυντής Ανάπτυξης και Επικεφαλής του Χρηματοοικονομικού τομέα του Ομίλου ENTEKA και Γενικός Διευθυντής της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Αιολικής Ενέργειας ΕΛΕΤΑΕΝ. Έχει μεγάλη εμπειρία στην ανάπτυξη ενεργειακών έργων στην Ελλάδα και στα Βαλκάνια με ιδιαίτερη έμφαση και βαθιά γνώση της αιολικής ενέργειας. Είναι Διπλωματούχος Ηλεκτρολόγος Μηχανικός ΕΜΠ με Διδακτορικό Δίπλωμα στην Επιχειρησιακή Έρευνα και Ενεργειακή Πολιτική.